

Czwartek, 16 stycznia 2014 r.

P7\_TA(2014)0044

**Sytuacja obrońców praw człowieka i działaczy opozycji w Kambodży i w Laosie****Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sytuacji obrońców praw człowieka i działaczy opozycji w Kambodży i Laosie (2014/2515(RSP))**

(2016/C 482/22)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Kambodży i Laosu,
- uwzględniając oświadczenia wydane na miejscu przez misje UE, w dniu 4 stycznia 2014 r. w sprawie przemocy towarzyszącej sporom zbiorowym i w dniu 23 września 2013 r. w sprawie nowego zgromadzenia parlamentarnego w Kambodży,
- uwzględniając oświadczenie rzecznika wiceprzewodniczącej Komisji/wysokiej przedstawiciel Catherine Ashton, wydane po wyborach, które odbyły się w Kambodży w dniu 29 lipca 2013 r.,
- uwzględniając raport specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. praw człowieka w Kambodży, wydany w dniu 5 sierpnia 2013 r.,
- uwzględniając sprawozdanie zatytułowane „Słodko-gorzkie żniwa – Ocena wpływu inicjatywy Unii Europejskiej »Wszystko oprócz broni« w Kambodży na stan praw człowieka”, opracowane w 2013 r. przez organizacje Equitable Cambodia oraz Inclusive Development International,
- uwzględniając umowę o współpracy między Wspólnotą Europejską a Królestwem Kambodży z 1997 r.,
- uwzględniając oświadczenie rzecznika wiceprzewodniczącej Komisji/wysokiej przedstawiciel Catherine Ashton, wydane w dniu 21 grudnia 2012 r. i dotyczące zaginięcia Sombatha Somphone w Laosie,
- uwzględniając oświadczenie europejskich partnerów na rzecz rozwoju, wydane w dniu 19 listopada 2013 r. podczas spotkania przy okrągłym stole zorganizowanego przez Laotańską Republikę Ludowo-Demokratyczną,
- uwzględniając umowę o współpracy między UE a Laotańską Republiką Ludowo-Demokratyczną z dnia 1 grudnia 1997 r.,
- uwzględniając wytyczne UE w sprawie obrońców praw człowieka z 2008 r.,
- uwzględniając międzynarodową konwencję w sprawie ochrony wszystkich osób przed wymuszonymi zaginięciami oraz deklarację ONZ z dnia 18 grudnia 1992 r. w sprawie ochrony wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r.,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z 1966 r.,
- uwzględniając art. 122 ust. 5 i art. 110 ust. 4 Regulaminu,

**Kambodża**

- A. mając na uwadze, że w dniu 3 stycznia 2014 r. w czasie pokojowych demonstracji pracowników przemysłu tekstylnego domagających się podwyżki płac, co zakończyło się użyciem przemocy, siły bezpieczeństwa strzelały do demonstrantów ostrą amunicją, zabijając pięć osób i raniąc ponad 30; mając na uwadze, że w dniu 4 stycznia 2014 r. oddziały bezpieczeństwa siłą usunęły z Parku Wolności zebranych tam działaczy opozycji;
- B. mając na uwadze, że w czasie niedawnych wydarzeń aresztowano 23 osoby, w tym obrońców praw człowieka, a według doniesień osoby te były bite i torturowane;
- C. mając na uwadze, że napięcia, zaostrzane przez obecność policji, doprowadziły do wprowadzenia zakazu demonstracji;

**Czwartek, 16 stycznia 2014 r.**

- D. mając na uwadze, że prawo do swobody pokojowych zgromadzeń zapisano w konstytucji Kambodży, w art. 20 Powszechnej deklaracji praw człowieka i w art. 21 Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych;
- E. mając na uwadze, że przywódcy Partii Narodowego Ocalenia Kambodży (CNRP), Sam Rainsy i Kem Sokha, zostali wezwani do stawienia się na przesłuchanie przed sądem w Phnom Penh w dniu 14 stycznia 2014 r.; mając na uwadze, że Sam Rainsy i Kem Sokha mogą zostać skazani za podżeganie do niepokoju społecznych;
- F. mając na uwadze, że władze nie podjęły wszystkich działań niezbędnych do usunięcia niektórych spośród nieprawidłowości, jakie wystąpiły w czasie wyborów, np. do poprawy wiarygodności list głosujących, zapewnienia sprawiedliwego dostępu do mediów i zapobiegania korzystaniu z zasobów państwowych, w tym prowadzenia kampanii przez wojskowych i urzędników państwowych;
- G. mając na uwadze, że w dniu 14 lipca 2013 r. król amnestionował Sama Rainsy'ego, umożliwiając mu powrót do Kambodży; mając jednak na uwadze, że nie przywrócono mu prawa do głosowania i kandydowania w wyborach;
- H. mając na uwadze, że we wrześniu 2013 r., po ogłoszeniu wyników wyborów, partia CNRP zainicjowała trzydniowe pokojowe masowe protesty przeciw oficjalnym wynikom wyborów do Zgromadzenia Narodowego; mając na uwadze, że w reakcji na te pokojowe protesty rząd użył licznych oddziałów uzbrojonej policji i żandarmerii;
- I. mając na uwadze trwające prześladowania obrońców praw człowieka pokojowo korzystających z przysługujących im praw człowieka, przyjmujące postać arbitralnych aresztowań lub skazywania na podstawie fałszywych lub przesadzonych zarzutów; mając także na uwadze dominującą atmosferę bezkarności dla sprawców tego rodzaju czynów;
- J. mając na uwadze, że Kambodża stoi wobec poważnych wyzwań, jeśli chodzi o poszanowanie praw człowieka, zwłaszcza w wyniku systematycznego wywłaszczania posiadaczy gruntów oraz korupcji stosowanej przez rząd, partię rządzącą i podmioty prywatne cieszące się oficjalnym poparciem i protekcją;
- K. mając na uwadze, że specjalny sprawozdawca ONZ ds. praw człowieka w Kambodży odbędzie oficjalną wizytę w tym kraju w dniach 12-17 stycznia 2014 r.;
- L. mając na uwadze, że UE jest największym darczyńcą Kambodży;
- M. mając na uwadze, że wiele przedsiębiorstw międzynarodowych, w tym europejskich, było rzekomo zaangażowanych w naruszenia praw do gruntów, zwłaszcza w sektorze cukru, oraz mając na uwadze, że w listopadzie 2013 r. koncern Coca-Cola zobowiązał się do „zerowej tolerancji” dla niezrekompensowanych eksmisji z gruntów;

**Laos**

- N. mając na uwadze, że Sombath Somphone, działacz walczący o prawa człowieka i prawa środowiskowe, a także przywódca społeczeństwa obywatelskiego, współprzewodniczący IX Azjatycko-Europejskiego Forum Obywatelskiego, które odbyło się w Wientianie w październiku 2012 r. w przededniu IX szczytu ASEM, padł rzekomo ofiarą wymuszonego zaginięcia w Wientianie w dniu 15 grudnia 2012 r.; mając na uwadze, że rodzina Sombatha Somphone do dziś nie jest w stanie wskazać miejsca jego pobytu mimo ponawianych apeli do miejscowych władz i prowadzonych w okolicy poszukiwań;
- O. mając na uwadze, że w czasie wizyty Delegacji do Spraw Stosunków z Państwami Azji Południowo-Wschodniej i Stowarzyszeniem Państw Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN) w Laosie w dniu 28 października 2013 r. w rozmowach z władzami Laosu poruszono sprawę zaginięcia Sombatha Somphone;
- P. mając na uwadze, że ponad rok od jego zaginięcia nie odpowiedziano na zasadnicze pytania dotyczące tej sprawy, w tym na pytanie, czy przeprowadzono stosowne dochodzenie, a władze Laosu odmówiły przyjęcia z zagranicy pomocy w przeprowadzeniu dochodzenia;
- Q. mając na uwadze, że europejscy partnerzy Laosu traktują niewyjaśnione zaginięcie Sombatha Somphone bardzo poważnie, a oświadczenia rządu w tej sprawie uznają za niewystarczające i nieprzekonujące;
- R. mając na uwadze, że w dniu 15 grudnia 2013 r. 62 organizacje pozarządowe wezwały do wznowienia śledztwa w sprawie tego zaginięcia; mając na uwadze, że w dniu 16 grudnia 2013 r. grupa robocza ONZ ds. przymusowych lub wymuszonych zaginięć wezwała rząd Laosu, by zrobił, co w jego mocy, w celu wskazania miejsca pobytu Sombatha Somphone, ustalenia, co się z nim dzieje, i pociągnięcia sprawców do odpowiedzialności;

Czwartek, 16 stycznia 2014 r.

- S. mając na uwadze, że doszło również do innych przymusowych zaginięć; mając na uwadze, że nie ustalono dotychczas miejsca pobytu dziewięciu innych osób: dwóch kobiet (Kingkeo i Somchit) oraz siedmiu mężczyzn (Soubinh, Souane, Sinpasong, Khamson, Nou, Somkhith i Sourigna), którzy zostali arbitralnie zatrzymani przez laotańskie siły bezpieczeństwa w listopadzie 2009 r. w różnych miejscach w kraju;
- T. mając na uwadze, że w ostatnich latach Laos odnotowywał najszybszy wzrost gospodarczy w Azji Południowo-Wschodniej, a działalność społeczeństwa obywatelskiego ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia, by w okresie szybkiego rozwoju Laosu nie pomijano kwestii praw człowieka;

### **Kambodża**

1. składa kondolencje rodzinom ofiar; potępia niewspółmierne i przesadne sięganie po środki siłowe przez kambodżańskie służby bezpieczeństwa, które przyniosło ofiary śmiertelne i obrażenia;
2. wzywa władze Kambodży do okazywania powściągliwości wobec protestujących i przypomina, że użycie siły przez funkcjonariuszy państwowych musi podlegać zasadom legalności, konieczności i proporcjonalności;
3. wzywa władze Kambodży do niezwłocznego uwolnienia 23 osób niesłusznie aresztowanych;
4. apeluje do kambodżańskich władz, by przeprowadziły gruntowne dochodzenie i pociągnęły do odpowiedzialności osoby winne śmierci i obrażeń wśród uczestników pokojowych demonstracji;
5. wyraża zaniepokojenie sytuacją obrońców praw człowieka i działaczy opozycji w Kambodży; potępia wszelkie politycznie motywowane zarzuty i wyroki wobec krytycznie nastawionych oponentów politycznych, polityków opozycji, obrońców praw człowieka i działaczy walczących o własność gruntów w Kambodży; podkreśla, że władze muszą zapewnić ochronę prawa jednostek i organizacji do obrony i propagowania praw człowieka, w tym prawa do pokojowego krytykowania i sprzeciwu wobec polityki rządu w drodze publicznych protestów, zgromadzeń i strajków;
6. wzywa rząd Kambodży do umacniania demokracji, zasad praworządności oraz poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności, a także do niezwłocznego odwołania zakazu zgromadzeń publicznych;
7. apeluje do rządu Kambodży, by uznał uprawnioną rolę, jaką odgrywa opozycja polityczna, przyczyniając się do ogólnego rozwoju gospodarczego i politycznego Kambodży; wzywa władze Kambodży, by niezwłocznie anulowały wezwania do stawienia się przed sądem przywódców partii CNRP, Sama Rainsy'efo i Kema Sokhi, a także przywódcy związkowego Ronga Chhuna reprezentującego niezależne stowarzyszenie kambodżańskich nauczycieli (CITA) oraz kambodżańską federację związków zawodowych (CCFU);
8. zauważa z niepokojem trwające spory o rzekome nieprawidłowości w procesie wyborczym; wzywa partie polityczne do współpracy w celu wskazania wszelkich zaistniałych uchybień oraz uzgodnienia działań prowadzących do poprawy standardów w procesie wyborczym, zwłaszcza reformy list wyborców, dostępu do mediów i wyważonego informowania oraz krajowej komisji wyborczej, a także reform strukturalnych w dziedzinach, które przyczynią się do rozwoju Kambodży w dłuższej perspektywie, w tym reformy wymiaru sprawiedliwości i Zgromadzenia Narodowego oraz innych starań o rozwijanie dobrego sprawowania rządów i demokracji;
9. wzywa rząd Kambodży, by zgodził się na niezależne dochodzenie, przy wsparciu z zagranicy, w sprawie doniesień o oszustwach wyborczych i innych nieprawidłowościach wokół wyborów z lipca 2013 r.;
10. zwraca się do kambodżańskiego rządu i parlamentu, by przegłosowały i wdrożyły przepisy zapewniające funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości niezależnie od kontroli politycznej i korupcji;
11. wzywa rząd Kambodży do utworzenia krajowej instytucji ds. praw człowieka, w pełni uczestniczącej w specjalnych procedurach ONZ, a w szczególności do zezwolenia na wizytę specjalnego sprawozdawcy ds. niezawisłości sędziów i prawników oraz specjalnego sprawozdawcy ds. prawa do wolnych i pokojowych zgromadzeń oraz do zrzeszania się;
12. apeluje do rządu Kambodży o zaprzestanie wszelkich wymuszonych eksmisji oraz o wprowadzenie i egzekwowanie moratorium na eksmisje w Kambodży do czasu przyjęcia przejrzystych i odpowiedzialnych ram prawnych oraz stosownej polityki, by zapewnić stosowanie eksmisji tylko zgodnie z normami międzynarodowymi; wzywa przedsiębiorstwa międzynarodowe, by nie czerpały bezpośrednich korzyści z wymuszonych eksmisji bez sprawiedliwej kompensaty;

Czwartek, 16 stycznia 2014 r.

13. z zadowoleniem przyjmuje wizytę specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. praw człowieka w Kambodży w dniach 12-17 stycznia 2014 r. i zwraca się do rządu Kambodży, by zastosował się do zaleceń zawartych w raportach sprawozdawcy;
14. przyjmuje z zadowoleniem takie inicjatywy jak niedawno rozpoczęta inicjatywa przejrzystości w branży odzieżowej (Garment Industries Transparency Initiative – GITI), utworzona jako wspólne podejście rządów, sektora przedsiębiorstw i społeczeństwa obywatelskiego zarówno w krajach produkujących, jak i konsumenckich, w celu osiągnięcia porozumienia w sprawie kompleksowych i wspólnie monitorowanych norm pracy;
15. zwraca się do instytucji UE, państw członkowskich oraz przedsiębiorstw europejskich i wielonarodowych o aktywne wsparcie tej i podobnych inicjatyw oraz zaangażowanie się w etyczne, społecznie odpowiedzialne praktyki korporacyjne, włącznie z zagwarantowaniem uczciwych norm pracy i wynagrodzenia na poziomie pozwalającym na utrzymanie się, uznaniem prawa do działalności związkowej i wchodzenia w układy zbiorowe, a także zapewnieniem bezpiecznych i humanitarnych warunków pracy wszystkim pracownikom;
16. wzywa Komisję, aby podjęła pilne działania w związku z wnioskami, jakie płyną z niedawnej oceny wpływu funkcjonowania unijnej inicjatywy „Wszystko oprócz broni” w Kambodży na przestrzeganie praw człowieka, oraz aby rozważyła włączenie do kryteriów dla eksporterów z krajów najmniej rozwiniętych, którzy chcieliby skorzystać z przywilejów, jakie daje ta inicjatywa, obowiązku zaświadczenia, że nie dokonywali eksmisji osób z ich gruntów i domów bez odpowiedniej rekompensaty;
17. wzywa wiceprzewodniczącą Komisji/wysoką przedstawiciel do uważnego śledzenia sytuacji w Kambodży;

### **Laos**

18. wzywa rząd Laosu do wyjaśnienia stanu zaawansowania śledztwa w sprawie miejsca pobytu Sombatha Somphone, do odpowiedzi na liczne niewyjaśnione pytania dotyczące zaginięcia Sombatha, a także do poszukiwania i zaakceptowania pomocy zagranicznych ekspertów z dziedziny kryminalistyki i egzekwowania prawa;
19. jest zdania, że brak reakcji ze strony laotańskiego rządu budzi podejrzenie, iż władze mogą być zamieszane w uprowadzenie;
20. ponownie wzywa wiceprzewodniczącą Komisji/wysoką przedstawiciel do uważnego śledzenia dochodzeń laotańskiego rządu w sprawie zaginięcia Sombatha Somphone;
21. wzywa państwa członkowskie, by nadal poruszały sprawę Sombatha Somphone w rozmowach z rządem Laosu; podkreśla, że wymuszone zaginięcia nadal stanowią główną przeszkodę w przyjęciu Laosu do Rady Praw Człowieka ONZ;
22. apeluje do laotańskiego rządu o wszczęcie gruntownego, bezstronnego i skutecznego śledztwa w sprawie wszelkich doniesień o wymuszonych zaginięciach, a także o zajęcie się problemem łamania praw obywatelskich i politycznych w Laosie, w tym wolności słowa, prawa do zrzeszania się i do pokojowych zgromadzeń, o przestrzeganie i ochronę praw przynależnych wszystkim obrońcom praw człowieka, działaczom, mniejszościom oraz przedstawicielom społeczeństwa obywatelskiego oraz o ochronę wolności wyznania i poglądów;
23. wzywa rząd Laosu, by bez dalszej zwłoki ratyfikował międzynarodową konwencję w sprawie ochrony wszystkich osób przed wymuszonymi zaginięciami, podpisaną w 2008 r.;
24. apeluje do władz Laosu, by zapewniły wsparcie dla reform gwarantujących poszanowanie podstawowych praw człowieka, i przypomina władzom Laosu o zobowiązaniach międzynarodowych wynikających z ratyfikowanych przez ten kraj traktatów;
25. wyraża zaniepokojenie z powodu wymuszonych wywłaszczeń i eksmisji bez kompensaty, a także z powodu korupcji w Laosie;

o

o o

26. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji/wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, specjalnemu przedstawicielowi UE ds. praw człowieka, rządowi i parlamentom państw członkowskich, sekretariatowi ASEAN, sekretarzowi generalnemu ONZ, wysokiej komisarz ONZ ds. Praw Człowieka, rządowi i Zgromadzeniu Narodowemu Królestwa Kambodży oraz rządowi i parlamentowi Laosu.